PROJEKT

Załącznik nr 2

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE SANTOK NA LATA 2024 – 2026

Santok, ...2023 r.

WPROWADZENIE

Rodzina jest początkiem oraz źródłem autentycznych kontaktów międzyludzkich. W niej tworzą się pierwsze więzy najpierw między rodzicami a dziećmi a następnie między innymi ludźmi. Jest pierwszą grupą, w jaką wstępujemy, od momentu przyjścia na świat. Dla młodego człowieka rodzina jest podstawowym elementem bez którego nie potrafiłby samodzielnie funkcjonować.

W obliczu wzrostu konsumpcji i podniesieniu standardów życiowych, potrzeby finansowe współczesnej rodziny uległy zwiększeniu. Skutkiem tego jest osłabienie relacji rodzinnych, poluźnienie więzi emocjonalnych, zaniedbywanie obowiązków rodzicielskich, czego następstwem może być rozpad małżeństwa, nadużywanie środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki)i problemy wychowawcze z dziećmi.

Dziecko i rodzina wymagają szczególnego wsparcia, troski i ochrony. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest naturalnym oraz niezastąpionym środowiskiem rozwoju dziecka. Rodzina początkuje wszelkie działania prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa. Jest więc instytucją, która prowadzi do kształtowania tożsamości i postaw młodego człowieka. To w niej rodzi się hierarchia wartości, kodeks postępowań oraz kształtuje kręgosłup moralny dzieci i młodzieży. Tylko prawidłowo funkcjonująca rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii oraz będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej. Rodzina dla każdego człowieka powinna być docelową przystanią, drogowskazem, wskaźnikiem, który podpowie, w którą stronę się udać. Kształtuje ludzkie postawy i nadaje sens egzystencji człowieka. Zdarza się jednak tak, że funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których oddziaływanie czyni daną rodziną dysfunkcyjną. Wtedy rodzina nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci a co za tym idzie, skutecznie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucie bezpieczeństwa i narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły oraz środki społeczne. Długotrwałe przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i spowodować umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Występujące w rodzinie problemy często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań oraz rozwiązań wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka. Należy zatem wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Osłabienie rodziny zarówno w sferze materialno - bytowej, jak

również w sferze więzi rodzinnych, wymaga podjęcia stosownych kroków ze strony państwa. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być spójne i zgodne z potrzebami jej członków. Najważniejsze jest, aby podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu oraz w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odbierania dziecka od rodziny. Pomoc instytucji wspierających powinna opierać się na wspomaganiu osób i rodzin we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Gmina Santok prowadzi działania pomocowe dla rodzin z dysfunkcjami. Rosnące zagrożenia wywierają jednak potrzebę kontynuowania programu wspierania rodziny, która stanowi podstawowe środowisko życia i wychowania młodego pokolenia.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Santok na lata 2024 – 2026 wyznacza planowane działania mające na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Będzie kontynuacją wcześniejszego Programu, gdzie priorytetem jest utworzenie działań profilaktycznych oraz osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia powinno dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych. Przesłanką uzasadniającą formułowanie programu jest konsolidowanie działań podejmowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego przy współudziale innych podmiotów, dla których wiodącym celem jest podejmowanie działań mających na celu utworzenie spójnego wsparcia rodzin a zwłaszcza dla tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

PODSTAWA PRAWNA

Podstawą prawną do realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Santok na lata 2024 – 2026 są następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.),

3. Ustawa z dnia 26 października 1992 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 735 z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem" (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923),
8. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2230 z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 390 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993),
11. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1744 z późn. zm),
12. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 204 z późn. zm.),
13. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2123 z późn. zm.),
14. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 810 z późn. zm.),
15. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.),
16. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.),
17. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu "Dobry start" (Dz. U. z 2021, poz. 1092).

DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA

Gmina Santok jest gminą wiejską leżącą w powiecie gorzowskim w województwie lubuskim. Powierzchnia gminy wynosi 169 km kw. W skład gminy wchodzi 15 sołectw: Baranowice, Czechów, Gralewo, Górki, Janczewo, Jastrzębnik, Lipki Małe, Lipki Wielkie, Ludzisławice, Mąkoszyce, Nowe Polichno, Płomykowo, Santok, Stare Polichno, Wawrów. Gmina Santok od zachodu przylega bezpośrednio do Gorzowa Wlkp., co w decydującym stopniu wpływa na jej charakter - gminy podmiejskiej. Północny obszar gminy, poprzez m.in. Puszczę Gorzowską, sąsiaduje z gminą Kłodawa. Wschodnia część gminy przylega do gmin Zwierzyń i Drezdenko, natomiast południowa graniczy, przez Puszczę Nadnotecką z gminą Skwierzyna oraz Deszczno. Gospodarcze i administracyjne powiązania gminy Santok, z racji bezpośredniego sąsiedztwa, odnoszą się do miasta Gorzowa Wlkp. To wpływa na fakt, że część mieszkańców dojeżdża do pracy w Gorzowie Wlkp.Liczba ludności Gminy Santok rok do roku systematycznie wzrasta, co pokazuje poniższa tabela. Na dzień 04 sierpnia 2023 r. liczba mieszkańców wzrosła do 9040 osób.

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców Gminy Santok w latach 2021 – 2022 r.

Mieszkańcy	**2021**	**2022**
wiek przedprodukcyjnym 0 -17	1975	2007
wiek produkcyjnym 18 - 67	5932	6023
wiek poprodukcyjnym	920	958
ogółem	**8828**	**8990**

Źródło: Dane z Urzędu Stanu Cywilnego w Santoku, stan na 31.12.2022 r.

Z punktu widzenia polityki społecznej, bardzo ważną sprawą jest zdolność rodziny do pokonywania sytuacji kryzysowych i umiejętność radzenia sobie z różnorodnymi problemami życiowymi. W każdej społeczności lokalnej część rodzin przeżywa czasowe lub długotrwałe trudności i wymaga wsparcia w różnych sferach swojego funkcjonowania.

Na terenie Gminy Santok jednostką inicjującą działania pomocowe z zakresu pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku. Do zakresu działalności Ośrodka należą również działania o charakterze aktywizacyjnym, integrującym oraz wspierającym różne grupy i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Jest to również niesienie fachowej pomocy rodzinom przeżywającym trudności w prawidłowym ich funkcjonowaniu i zaspokajaniu podstawowych potrzeb. Ośrodek daje tym osobom i rodzinom możliwość

wsparcia w następujących formach:

1. pomoc społeczna – świadczenia pieniężne, m.in. zasiłki stałe, okresowe, celowe i specjalne celowe oraz świadczenia niepieniężne, m.in. zakup posiłku, schronienie, potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, praca socjalna, usługi opiekuńcze, pomoc osobom zagrożonym eksmisją, udział w programach z zakresu integracji społecznej,
2. pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i innych nałogów, tj. działalność Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Santoku, Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień w Santoku, Grupy Wsparcia dla osób uzależnionych w Santoku,
3. pomoc osobom doznającym przemocy domowej i osobom stosującym przemoc domową, m.in. działalność Zespołu Interdyscyplinarnego,
4. poradnictwo specjalistyczne, tj. terapeutyczne, rodzinne, psychologiczne,
5. organizacja zajęć/szkoleń edukacyjno – informacyjnych,
6. pomoc asystenta rodziny,
7. świadczenia rodzinne, tj. zasiłki rodzinne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie),
8. fundusz alimentacyjny,
9. stypendia i zasiłki szkolne,
10. Karta Dużej Rodziny,
11. Bank Żywności.

Powyższe zadania realizowanesą głównie przy pomocy i współpracy gminnych i powiatowych instytucji oraz organizacji społecznych działających w danym obszarze. Praca interdyscyplinarna osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodziną na terenie Gminy Santok wpisuje się i spełnia wymogi Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczącej funkcjonowania systemu pomocy dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Gmina Santok w oparciu o w/w założenia realizuje działania profilaktyczne o charakterze zapobiegającym powstawaniu trudnych sytuacji życiowych oraz patologii.

Tabela nr 2. Liczba rodzin osób objętych pomocą społeczną w latach 2021 – 2022.

L.p.	Zagadnienie	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	159	140
2.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną	98	103

Źródło: Opracowanie własne OPS w Santoku

Tabela nr 3. Liczba rodzin korzystających z różnych form pomocy w latach 2021 – 2022.

L.p.	Zagadnienie	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	295	287
2.	Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	41	41

Źródło: Opracowanie własne OPS w Santoku

Tabela nr 4. Wsparcie rodzin przez asystenta rodziny w latach 2021– 2022 z podziałem na sołectwa.

Sołectwo	2021	2022
Nowe Polichno	x	x
Stare Polichno	1 rodzina (niepełna)	x
Baranowice	1 rodzina (niepełna)	1 rodzina (niepełna)
Górki	1 rodzina (niepełna)	1 rodzina (niepełna)
Wawrów	2 rodziny (1 niepełna, 1 pełna)	3 rodziny (1 pełna, 2 niepełne)
Santok	1 rodzina (pełna)	3 rodziny (2 pełna, 1 niepełna)
Lipki Wielkie	1 rodzina (pełna)	1 rodzina (pełna)
Jastrzębnik	x	1 rodzina (pełna)
Czechów	1 rodzina (niepełna)	1 rodzina (niepełna)
Gralewo	x	x
Ludzisławice	x	x
Mąkoszyce	x	1 rodzina (niepełna)
Płomykowo	x	1 rodzina (niepełna)
Ilość rodzin	**8 rodzin**	**13 rodzin**

Źródło: Opracowanie własne OPS w Santoku

Rodziny, które nadal pozostały w systemie pomocy społecznej charakteryzuje złożoność problemów występujących w rodzinie. Poniższa tabela przedstawia, z jakich powodów mieszkańcy Gminy Santok zgłaszają się do pracowników socjalnych:

Tabela nr 5. Powody zgłaszania się rodzin o pomoc w latach 2021 – 2022.

Zagadnienie	Liczba rodzin 2021	Liczba rodzin 2022
Niepełnosprawność	72	63
Ubóstwo	70	51
Bezrobocie	66	44
Długotrwała lub ciężka choroba	53	43
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wych. i prowadzeniu gosp. domowego	12	8
Alkoholizm	12	16
Zdarzenia losowe	2	1

Źródło: Dane ze sprawozdań OPS w Santoku

Powyżej zamieszczone zostały szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin i osób w rodzinach w poszczególnych czynnikach dysfunkcyjnych. Należy wskazać, że w jednej rodzinie może występować więcej niż jedna dysfunkcja, i z tego względu liczby rodzin i osób nie sumuje się. W 2022 r. dominującym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej była niepełnosprawność. Widocznym problemem z tendencją wzrostową jest alkoholizm. Uzależnienia, a przede wszystkim choroba alkoholowa to problem wymagający wsparcia i pomocy zarówno w kwestii uznania uzależnienia za swój problem, jak również w podjęciu możliwych działań naprawczych. Dotyczy nie tylko osoby nadużywającej alkoholu, lecz całej rodziny. Prowadzi on do współuzależnienia, często przemocy, stanowi poważne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania członków rodziny. Rodzina również niechętnie przyznaje się do występowania problemu uzależnienia jednego z jej członków. Problem uzależnienia często łączy się z trudnościami w życiu, brakiem umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami, a przede wszystkim ze stresem. Pomocy potrzebują nie tylko osoby uzależnione od alkoholu, ale także rodzina osoby uzależnionej, jako współuzależnieni. W ujawnionych przypadkach przemocy w rodzinie lub w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie występuje przemoc prowadzona jest tzw. procedura „Niebieskiej Karty". Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku, Policji, oświaty, służby zdrowia, organizacji pozarządowej oraz sądu.

Tabela nr 6. Dane dotyczące przemocy w rodzinach w latach 2021 – 2022.

Procedura Niebieskiej Karty	Rok 2021	Rok 2022
Liczba prowadzonych "Niebieskich Kart"	9	16
Liczba osób ogółem objętych działaniem ZI	33	58
Liczba zakończonych "Niebieskich Kart"	11	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Santoku

W celu realizacji założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Ośrodku zatrudniony jest asystent rodziny, który pracuje z rodzinami przezwyciężającymi problemy opiekuńczo – wychowawcze. Praca prowadzona jest w oparciu o postanowienie sądu rejonowego lub na wniosek pracownika socjalnego, który stwierdza określone deficyty w rodzinie. W latach 2021 – 2023liczba rodzin nieznacznie ulega zmianie, co spowodowane było spowodowane zakończeniem pracy asystenta rodziny z rodziną ze względu na osiągnięcie celów lub ze względu na zmianę miejsca zamieszkania rodziny. W sytuacji, gdy rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub te prawa zostają im ograniczone, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem pieczy zastępczej, poprzez umieszczenie go poza rodziną biologiczną.

Tabela nr 7. Dane dotyczące rodzin objętych pomocą asystenta rodziny w latach 2021 – 2022.

Zagadnienie	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny	8	13	8
Liczba dzieci w tych rodzinach	18	33	13

Źródło: opracowanie własne OPS w Santoku. Dane za rok 2023 – stan na 30.10.2023

W związku z zapisami w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Santok ze środków własnych ponosi odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela nr 8. Koszty poniesione za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2021 – 2022,

Zagadnienie	2021	2022
Opłata gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w zł	116.813,73	110.685,16

Źródło: Opracowanie własne OPS w Santoku

Na podstawie danych z powyższej tabeli widoczne jest, iż koszty ponoszone za pobyt dzieci w pieczy zastępczej oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych systematycznie maleją.Jest to związane z mniejszą liczbą dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Udział procentowy gminy w kosztach oraz czas pobytu dzieci w pieczy i wynosi proporcjonalnie:

1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Źródło finansowania stanowią proporcjonalnie środki własne gminy i powiatu.

Tabela nr 9. Koszty poniesione na placówki opiekuńczo – wychowawcze w latach 2021 – 2022,

Zagadnienie	2021	2022
Opłata za pobyt w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w zł	30.775,36	26.317,60

Źródło: Opracowanie własne OPS w Santoku

Również koszty ponoszone przez gminę za pobyt w placówkach opiekuńczo – wychowawczych z roku na rok maleją z uwagi na mniejszą liczbę dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Wsparcie rodziny to również pomoc udzielana w formie stypendium i zasiłku szkolnego, jak również Karta Dużej Rodziny.

Tabela 10. Pomoc udzielana w formie stypendium socjalnego w latach 2021 – 2022.

Zagadnienie	Rok szkolny 2021/2022	Rok szkolny 2022/2023
Liczba uczniów	25	22

Źródło: Opracowanie własne OPS w Santoku

Łączny koszt realizacji pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów i zasiłków szkolnych w 2022 r. wyniósł 22.484,00 zł.

Tabela 11. Karta Dużej Rodziny w latach 2021 – 2022.

Liczba zamówionych kart z podziałem	2021	2022
tradycyjna	112	321
elektroniczna	117	322

Źródło: Opracowanie własne OPS w Santoku

Tabela 12. Liczba dzieci korzystających z Placówek Wsparcia Dziennego.

Lp.	Nazwa placówki	Rok	Liczba dzieci
1	Placówka Wsparcia Dziennego „Gralewianka" w Gralewie	2021	11
		2022	13
		2023	15
2	Placówka Wsparcia Dziennego „Polichnianka" w Starym Polichnie	2021	11
		2022	13
		2023	15
3	Placówka Wsparcia Dziennego „Lipkowianka" w Lipkach Wielkich	2021	x
		2022	x
		2023	15

Źródło: Opracowanie własne OPS w Santoku

W drodze otwartego konkursu ofert na realizację zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej polegającego na prowadzeniu Placówek Wsparcia Dziennego zadanie zostało powierzone Stowarzyszeniu Przyjaciół Gminy Santok „Pomocna Dłoń" w Santoku.Zajęcia odbywają się w każdej ze świetlic 2x w tygodniu po 3 godziny. W każdej placówce może przebywać do 15 dzieci.

Zadanie finansowane jest ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii dla Gminy Santok na lata 2022-2025, tj.2021 – 9.000zł, 2022 – 31.500zł, i 2023 – 37.000 zł.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA W GMINIE SANTOK

Na terenie Gminy Santok podmiotami aktywizującymi mieszkańców są przede wszystkim:

Tabela nr 13. Wykaz podmiotów aktywizujących mieszkańców

L.p.	Podmiot	Miejscowość
1	Koła Gospodyń Wiejskich	Santok, Janczewo, Wawrów, Stare Polichno, Lipki Wielkie, Płomykowo, Baranowice
2	Kluby Seniora	Lipki Wielkie, Stare Polichno, Czechów, Jastrzębnik
3	Klub Senior +	Płomykowo
4	Kluby sportowe	Stare Polichno, Santok, Wawrów, Janczewo, Lipki Wielkie
5	Ochotnicze Straże Pożarne	Wawrów, Czechów, Stare Polichno, Santocko-Gralewska KSRG, Janczewo KSRG, Lipki Wielkie KSRG,
6	Centrum Kultury i Rekreacji	Santok
7	Marina	Santok
8	Parafie Rzymsko - Katolickie	Lipki Wielkie, Wawrów/Czechów, Gralewo/Janczewo, Santok/Stare Polichno
9	Placówki Wsparcia Dziennego	Gralewo, Stare Polichno, Lipki Wielkie

Źródło: Opracowanie własne OPS w Santoku.

Gmina Santok również podejmuje współpracę z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie i na zasadach określonych w programie współpracy oraz programach profilaktycznych. Działalność tego rodzaju stowarzyszeń pomaga zacieśniać więzi między społecznościami gminy, realizować zainteresowania i pasje mieszkańców, jak również wzmacnia politykę społeczną Gminy:

- Stowarzyszenie „Bliżej siebie" w Wawrowie, którego celem jest wzbudzanie lokalnej międzyludzkiej solidarności dla poprawy warunków życia osób potrzebujących, rozwoju dzieci i młodzieży, aktywizacji osób starszych, ochrony i rozwoju przestrzeni publicznej przy uwzględnieniu wartości chrześcijańskich i nauki społecznej kościoła katolickiego,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Santok „Pomocna Dłoń" w Santoku, którego głównym celem są szeroko rozumiane działania na rzecz mieszkańców i społeczności Gminy Santok,
- Stowarzyszenie „Kultura Pomaga" w Santoku, którego głównym celem jest współorganizacja wydarzeń kulturalno-artystycznych i zachęcanie mieszkańców gminy do wspólnego działania,
- Fundacja Ochrony Przyrody i Dóbr Historycznych Ziemi Santockiej.

Gmina Santok lat pozyskuje wsparcie z PFRON na szereg działań na rzecz mieszkańców, m.in. Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku na wyjazdy integracyjne osób niepełnosprawnych, czy Środowiskowy Dom Samopomocy w Santoku na wyjazd na warsztaty do fabryki Bombek w Gnieźnie dla uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Santoku, czy pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi.

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Santoku funkcjonuje Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień w Santoku. Poradnictwo skierowane jest do mieszkańców Gminy Santok, głównie mających problem z uzależnieniami, ale również z osobami z ich otoczenia. W punkcie dyżury pełnią: specjalista terapii uzależnień i instruktor terapii uzależnień, którzy konsultują i prowadzą terapię dla osób uzależnionych. Wsparcie udziela także doradca rodzinny w zakresie poradnictwa rodzinnego, kryzysowego oraz wsparcia wychowawczego. Finansowanie specjalistycznych dyżurów jest w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Santok na lata 2022-2025.Z uwagi na zapotrzebowanie mieszkańców od września 2023 r. w Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień w Santoku dyżury pełni także psycholog.

Tabela 14. Liczba porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień w Santoku w latach 2021 – 2022.

Specjalista	Rok 2021	Rok 2022
Specjalista Terapii Uzależnień	74	28
Instruktor Terapii Uzależnień	-	22
Doradca Rodzinny	137	56

Źródło: Opracowanie własne OPS w Santoku.

Specjalistyczną pomoc mogą również uzyskać rodziny w ramach projektu *Herbatka u asystenta.* W Ośrodku Pomocy Społecznej w każdy poniedziałek są dyżury w zakresie szeroko rozumianego wsparcia rodziny.

Kolejnym wsparciem rodzin są świetlice dla dzieci. Na terenie Gminy Santok działają trzy placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie pracy podwórkowej, tj. „Gralewianka" w Gralewie, „Polichnianka" w Starym Polichnie orazw Lipkach Wielkich „Lipkowianka". Głównymi działaniami placówek wsparcia dziennego o charakterze pracy podwórkowej są działania animacyjno-socjoterapeutyczne, tj. organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży, kreatywne i twórcze zajęcia dla dzieci i młodzieży, zajęcia socjoterapeutyczne i profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, konsultacje i warsztaty dla

rodziców. Finansowanie placówek jest w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Santok na lata 2022-2025.

CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓŁOWE ORAZ ZADANIA

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Santok na lata 2024 – 2026 wyznacza planowane działania mające na celu

wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Cel 1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku

Zadania:

a) sporządzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego w rodzinie przeżywającej trudności,

b) praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,

c) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.

Cel 2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

Zadania:

a) objęcie dożywianiem dzieci z przedszkoli oraz uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Santok,

b) monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówkami służby zdrowia na terenie gminy Santok,

c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej realizowane w trybie i na zasadach wynikających z ustawy o pomocy społecznej obejmuje w szczególności zapewnienie

schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania dla osoby lub rodziny, która jest tego pozbawiona.

Cel 3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia

Zadania:

a) umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,

b) pomoc w dostępie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,

c) pomoc w dostępie rodzinom do poradnictwa prawnego w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej udzielanej w punktach i obsługiwanej przez adwokatów i radców prawnych wskazanych przez Okręgową Izbę Adwokacką i Okręgową Izbę Radców Prawnych w Zielonej Górze.

Cel 4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących

Zadania:

a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z placówkami służby zdrowia,

b) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień – współpraca z Gminną Komisją ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów w Santoku, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej – współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym,

c) angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętność planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy,

d) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo-

wychowawczych, wzmocnienia, poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,

e) współpraca z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności z Oświatą, Policją, Sądami, służbą zdrowia, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp., Gorzowskim Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp. w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.

Cel 5. Reintegracja rodzin

Zadania:

a) pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami
i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin poprzez wsparcie asystenta rodziny.

Cel 6. Podejmowanie działań profilaktycznych

Zadania:

a) udział w lokalnych kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie,

b) specjalistyczne wsparcie.

Cel 7. Wyjście rodziny z systemu pomocy społecznej

Zadania:

a) podjęcie pracy zawodowej oraz niekorzystanie ze świadczeń rodzinnych i pomocy społecznej.

ADRESACI PROGRAM

Adresatami Programu są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Santok dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny,w których dzieci umieszczone

zostały w pieczy zastępczej. Program skierowany jest również do rodzin, które z różnych powodów potrzebują wsparcia instytucji w wypełnianiu zadań związanych z wychowaniem dzieci.

MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Program realizowany będzie w latach 2024 – 2026 na terenie Gminy Santok.

PLANOWANE DZIAŁANIA ORAZ REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Santok na lata 2024 – 2026 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku w pracowniku asystent rodziny, przy wsparciu pracowników socjalnych oraz jednostek organizacyjnych Gminy Santok, który jest zobowiązany do rozpatrywania i ewentualnego uwzględniania wniosków i propozycji podmiotów uczestniczących w wykonywaniu zadań Programu.Poniższa tabelaprzedstawia zakładaną współpracę z instytucjami wraz z zadaniami i zakresem współpracy, a w szczególności:

Tabela 15. Zakładana współpraca z instytucjami

L.p.	Instytucje	Zadania/zakres współpracy
1.	Urząd Gminy w Santoku	Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny, m.in. udział w kampaniach promujących wzmacnianie więzi rodzinnych, czy dowozy dzieci niepełnosprawnych.
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp.	Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem.Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.Udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze.
3.	Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Gorzowie Wlkp.	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.
4.	Kuratorzy sądowi w Zespole Kuratorskiej Służby Sądowej w Gorzowie Wlkp.	Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

5.	Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Santoku.	Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień w Santoku, Organizacja, finansowanie i współfinansowanie wypoczynku letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym w szczególności dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie. Wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży (w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo – wychowawczych, kulturalno – oświatowych, sportowych i rekreacyjnych) oraz dorosłych finansowane ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii dla Gminy Santok na lata 2022-2025.Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
6.	Zespół Interdyscyplinarny w Santoku	Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
7.	Komisariat Policji II w Gorzowie Wlkp., dzielnicowi gminy Santok	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy Santok. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
8.	Placówki Oświatowe z terenu Gminy Santok	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych.Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci.Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
9	Centrum Kultury i Rekreacji w Santoku	Edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę, rozbudzanie i wspomaganie społecznej aktywności kulturalnej. Ochrona i kultywowanie lokalnych wartości kulturowych w zakresie upowszechniania kultury i współorganizacji imprez rozrywkowo – rekreacyjnych. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
10.	Gminna Biblioteka Publiczna	Rozwój rodziny poprzez popularyzację idei czytania dzieciom, integracja dziecka z rodziną przez prowadzenie działań edukacyjnych, zajęcia i spotkania, organizowanie imprez czytelniczych dla dzieci i rodziców. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
11.	Ośrodki Zdrowia w Santoku i Lipkach Wielkich	Podstawowa opieka i profilaktyka zdrowotna. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
12.	Parafie z terenu gminy Santok	Wspieranie działań na rzecz rodziny oraz upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
13.	Organizacje pozarządowe	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej. łączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.
14	Ochotnicze Straże Pożarne	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny. Zabezpieczenie bezpieczeństwa rodzinom z terenu gminy Santok.
15	Koła Gospodyń Wiejskich	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych poprzez propagowanie działalności klubowej, rekreacyjnej i kulturalnej. Włączanie się w kampanie i akcje na rzecz rodziny.

Źródło: Opracowanie własne z OPS w Santoku

Wskazane cele oraz zaproponowane zadania określone w Programie są przede wszystkim realizowane przez instytucje o zasięgu gminnym we współpracy z instytucjami powiatowymi, do zadań których należy praca z rodziną i dzieckiem oraz organizacje pozarządowe i inne podmioty realizujące zadania zlecone przez Gminę Santok.

Podmioty oferujące wsparcie i pomoc rodzinom z dziećmi na terenie Gminy Santok to:

1. Urząd Gminy w Santoku,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku,
3. Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Santoku,
4. Zespół Interdyscyplinarny w Santoku,
5. Centrum Kultury i Rekreacji w Santoku,
6. placówki oświatowe w gminie Santok (szkoły, przedszkola),
7. organizacje pozarządowe,
8. policja,
9. podstawowa opieka zdrowotna w Lipkach Wielkich i Santoku,
10. parafie rzymsko – katolickie.

Na terenie Powiatu wsparcie i pomoc rodzinom oferują:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gorzowie Wlkp.,
2. Powiatowy Urząd Pracy w Gorzowie Wlkp.,
3. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp.,
4. Komisariat Policji II w Gorzowie Wlkp.,
5. Placówki prowadzące działalność leczniczą i terapeutyczną.

Dzięki realizacji założonego celu głównego oraz poszczególnych celi szczegółowych i zakładanych zadań przez poszczególne podmioty i instytucje zakłada się, że zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie. Ponadto zakłada się rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie, a w konsekwencji poprawę funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wymagających wsparcia.

Podsumowując, w kolejnych latach w ramach realizacji Programu należy zintensyfikować działania w zakresie szeroko rozumianego wsparcia rodzin, zarówno w zakresie właściwego wypełniania ról opiekuńczo – wychowawczych. Zasadna jest:

- dalsza działalność projektu „Herbatki u asystenta" mająca na celu kształtowanie i wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich oraz kompetencji wychowawczych,
- dalsza działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień w Santoku,

- dalsza działalność Grupy Wsparcia dla osób uzależnionych w Santoku,
- dalsze prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie świetlic podwórkowych,
- powołanie kolejnych placówek wsparcia dziennego w formie świetlic podwórkowych,
- powołanie placówek wsparcia dziennego w formie klubu młodzieżowego,
- informowanie mieszkańców o dostępności bezpłatnego wsparcia prawnego na terenie gminy Santok i miasta Gorzowa Wlkp.,
- informowanie mieszkańców możliwości skorzystania z warsztatów dla rodziców tj. Szkoły dla Rodziców,
- prowadzenie Klubu Senior+ w Płomykowie oraz wsparcie klubów seniora utworzonych w ramach inicjatyw oddolnych, czyli kreowanie długofalowej lokalnej polityki senioralnej oraz promocja działań na rzecz seniorów,
- współpraca z placówkami edukacyjnymi i organizacjami pozarządowymi, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny,
- wsparcie młodych mieszkańców gminy Santok poprzez informowanie o możliwości podwyższenia swojego wykształcenia (bezpłatne szkoły średnie wieczorowe, weekendowe w Gorzowie Wlkp.),
- wprowadzenie świadczenia rodzinnego *Santocki bilet dla ucznia.*

ŹRODŁO FINANSOWANIA

Finansowanie zadań zawartych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Santok, środków pozyskiwanych z innych źródeł, jak również środków własnych podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

MONITOROWANIE I EWAULACJA PROGRAMU

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i ewaluacja. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Santok na lata 2024 – 2026 jest dokumentem otwartym długofalowym, zatem podlega ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych, jak również podejmowanie bieżących działań korygujących, zaś ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i skazujący

kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności oraz skuteczności przyjętych założeń i sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku jako jednostka odpowiadająca za realizację Programu będzie przedkładał całościowe sprawozdanie roczne Radzie Gminy w Santoku z Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 do końca marca każdego roku.

PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Santok na lata 2024 – 2026 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację Programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Należy zwiększyć poczucie bezpieczeństwa socjalnego, zminimalizować negatywne zachowania oraz stworzyć skuteczny system wsparcia dla rodziny i dziecka. Jednak osiągnięcie zakładanych celów w znacznej mierze jest zależne od członków rodzin, ich motywacji do zmiany sytuacji i przezwyciężenia trudności.

Opracowanie:

Anita Łukowiak Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Sanoku,

Anna Siwak Asystent rodziny

ANKIETA BADAWCZA

W okresie od czerwca do września 2023 r. przeprowadzono na terenie gminy ankietę mającą na celu zebranie informacji dot. sytuacji rodzin oraz mającej na celu zbadanie poziomu świadomości mieszkańców na temat działań wspierających funkcjonowanie rodziny. Na zaproszenie do udziału w badaniu odpowiedziało 30 mieszkańców z Gminy Santokw wieku od 26 do 80 rż.:

1. Jakie Pani/Pana zdaniem problemy i niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w Gminie Santok i rzutują na prawidłowe funkcjonowanie rodzin? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 2 odpowiedzi)

- **alkoholizm 17**
- **bezrobocie 12**
- **przemoc w rodzinie 9**
- ubóstwo7
- eurosieroctwo (zarobkowy wyjazd jednego lub obojga rodziców za granicę) 6
- niskie kompetencje wychowawczo-opiekuńcze rodziców 6
- narkomania 2
- przestępczość2
- bezdomność 2
- rozpad rodzin 1
- inne (jakie?) brak rozbudowy szkoły w Janczewie

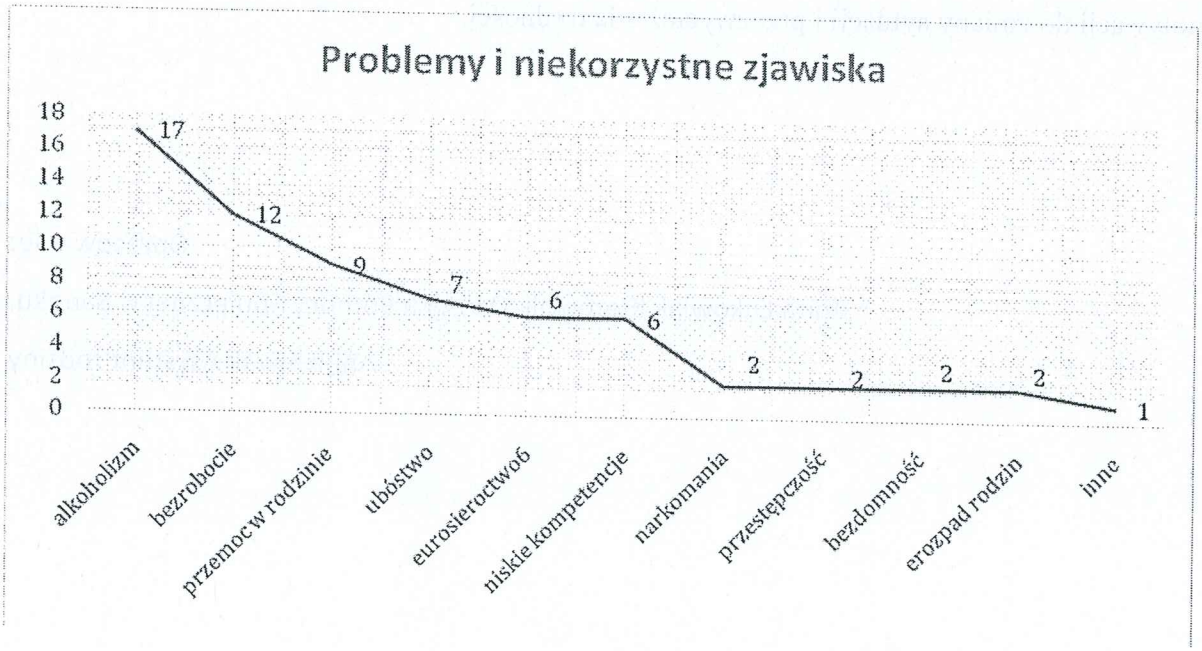

Mieszkańcy wskazali na następujące główne problemy i niekorzystne zjawiska, tj.alkoholizm, bezrobocie oraz przemoc w rodzinie, które mają swoje odzwierciedlenie w codziennej pracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku oraz działań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Santok na lata 2022 – 2025.

2. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, by poprawić jakość życia i kondycję rodzin zamieszkujących teren gminy? (proszę zaznaczyć znakiem X maksymalnie 2 odpowiedzi)

- **przeciwdziałanie alkoholizmowi16**
- **zapewnienie opieki w żłobkach 15**
- **wspieranie rodzin wielodzietnych 11**
- zapewnienie opieki przedszkolnej 8
- wspieranie rodzin niepełnych 7
- poprawa oferty aktywnego i konstruktywnego spędzania wolnego czasu 7
- zapobieganie bezdomności 6
- ochrona macierzyństwa 6
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie 6
- ograniczanie bezrobocia 5
- przeciwdziałanie narkomanii 3
- pomoc osobom starszym i pomoc osobom niepełnosprawnym 3
- przeciwdziałanie ubóstwu 0
- inne (jakie?) brak

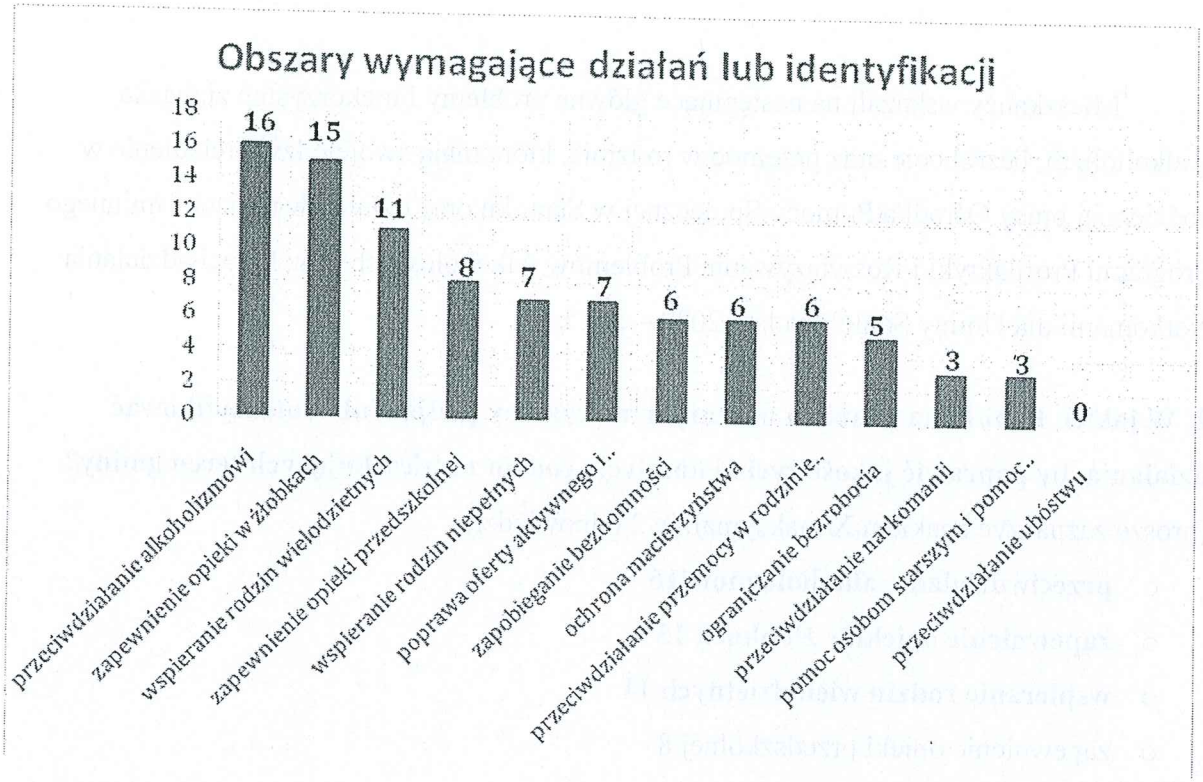

Mieszkańcy Gminy Santok wskazali, iż obszary w których należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, by poprawić jakość życia i kondycję rodzin to przeciwdziałanie alkoholizmowi, zapewnienie opieki w żłobkach oraz wspieranie rodzin wielodzietnych.

3. **Z jakich form wsparcia korzysta Pan/i rodzina?** (proszę zaznaczyć znakiem X jedną lub kilka odpowiedzi)
   - **nie korzystam 14**
   - **świadczenia rodzinne 9**
   - **wsparcie asystenta rodziny 7**
   - dodatki mieszkaniowe 4
   - pomoc żywieniowa 3
   - placówka wsparcia dziennego 2
   - usługi opiekuńcze 1
   - pomoc terapeutyczna 1
   - praca socjalna 1
   - klub seniora 0

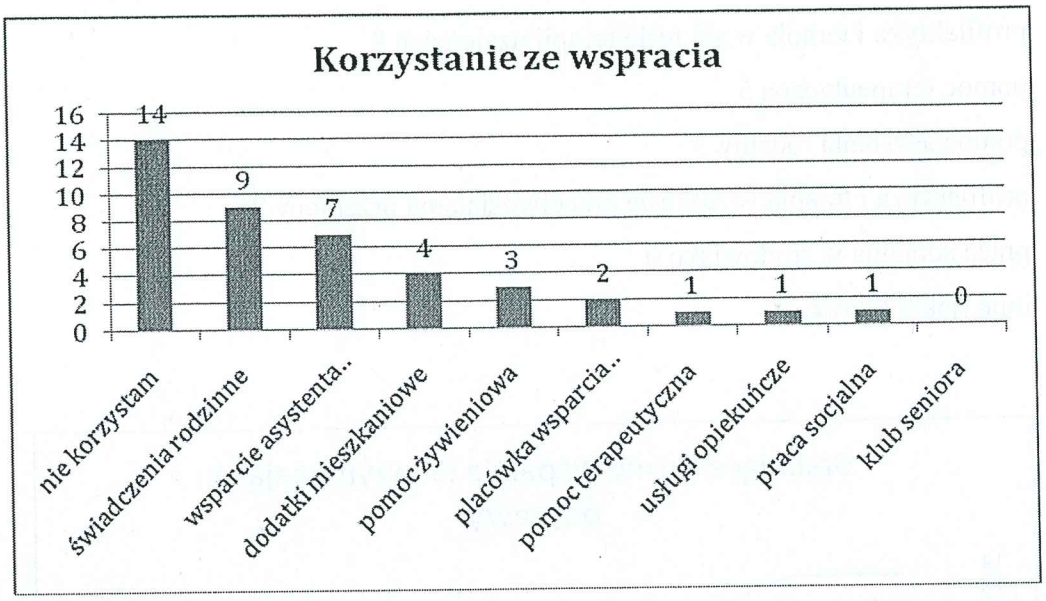

4. **Czy Pani/Pana zdaniem oferta skierowana do dzieci i młodzieży pozwala na rozwijanie zainteresowań i konstruktywne spędzanie wolnego czasu w sposób?** (proszę zaznaczyć znakiem X jedną odpowiedź)

- o wystarczający 16
- o niewystarczający 14

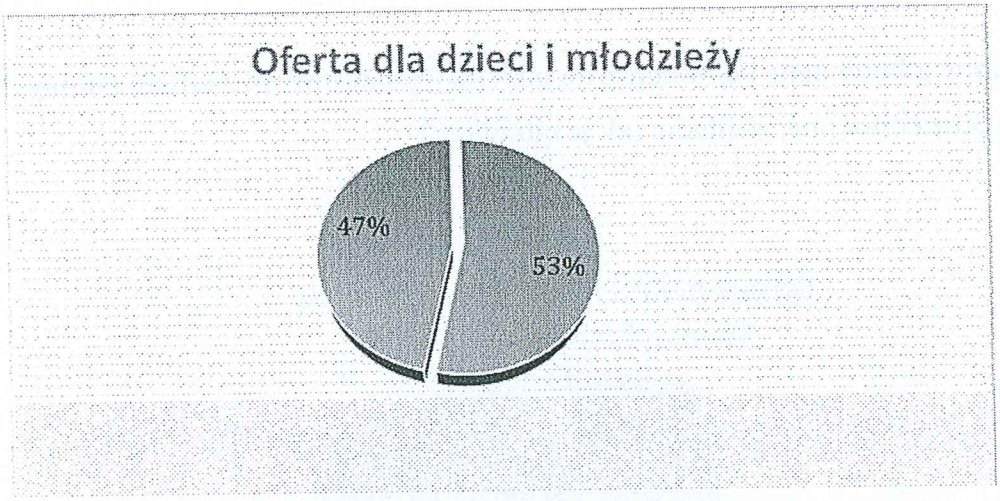

5. **Jakich form wsparcia wg Pana/i brakuje lub wymagają poprawy?** (proszę zaznaczyć znakiem X jedną lub kilka odpowiedzi)

- o **większa dostępność pomocy psychologicznej i pedagogicznej 13**
- o **większa liczba ofert pracy 13**
- o **edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról opiekuńczo- wychowawczych 9**

- profilaktyka i terapia w zakresie terapii uzależnień 9
- pomoc terapeutyczna 5
- pomoc asystenta rodziny 3
- profilaktyka i terapia w zakresie przeciwdziałania przemocy 2
- praca socjalna w środowisku 0
- inne (jakie?) brak

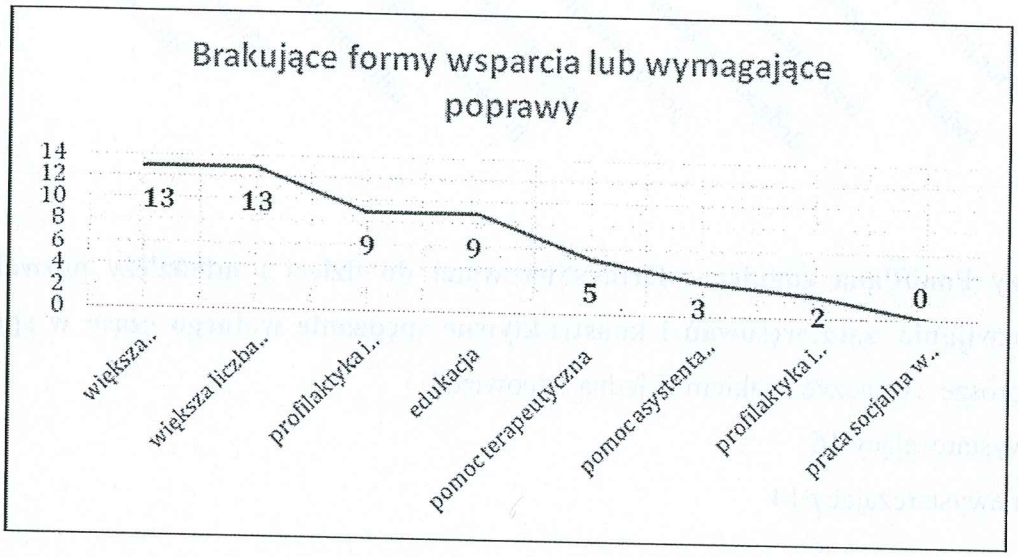

6. **Czy w/g Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych z terenu Gminy Santok są łatwo dostępne, wiadomo jak je odszukać?**

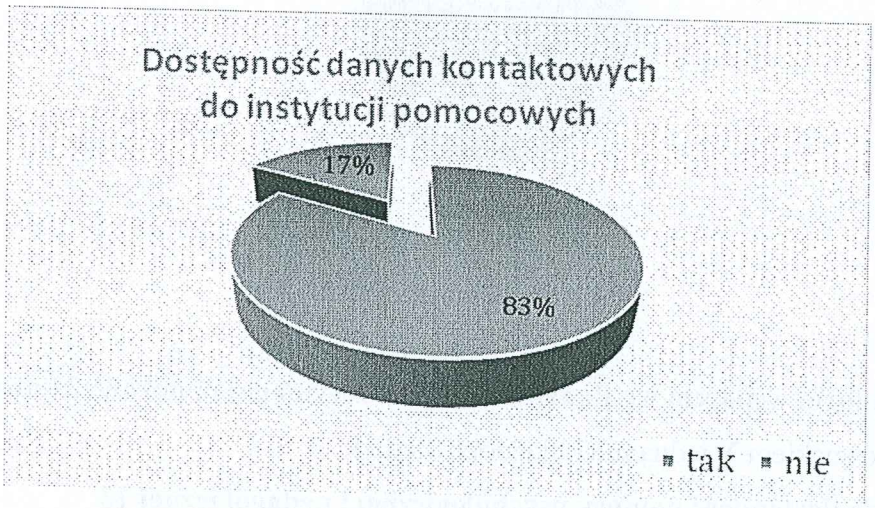

7. **Jaka grupa zdaniem Pani/Pana jest najbardziej zagrożona wykluczeniem społecznym w gminie?** (proszę zaznaczyć znakiem X jedną odpowiedź)
   - o **rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień 14**
   - o **rodziny i osoby o niskim statusie materialnym 13**
   - o **rodziny zmagające się problemem przemocy domowej 7**
   - o **rodziny zmagające się z niepełnosprawnością 7**
   - o rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi 3
   - o rodziny mające problemy mieszkaniowe 3
   - o osoby samotnie wychowujące dzieci 2
   - o seniorzy 2

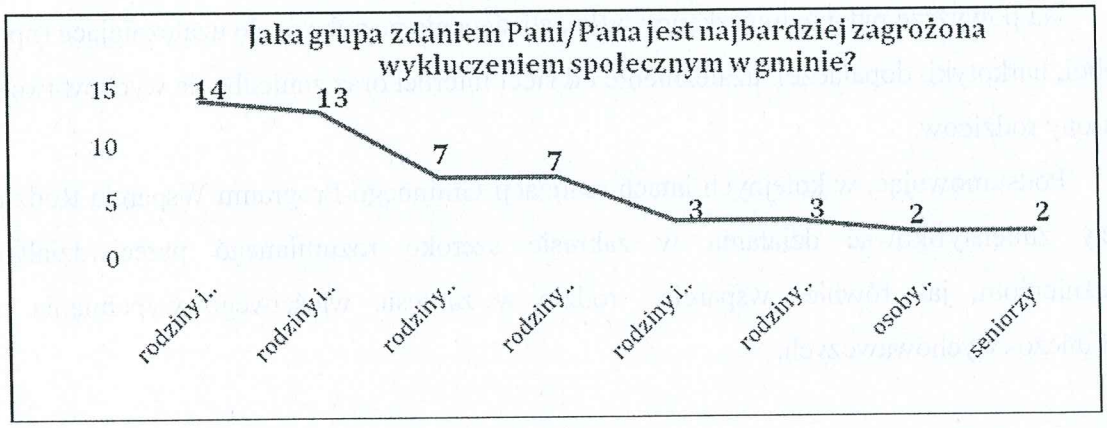

Na najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym środowiska ankietowani wskazali rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień, rodziny i osoby o niskim statusie materialnym, rodziny zmagające się problemem przemocy domowej oraz rodziny zmagające się z niepełnosprawnością. Ma to odzwierciedlenie wcodziennej pracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku.

8. **Na jakie według Pani/Pana negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?** (proszę zaznaczyć znakiem X jedną odpowiedź)
   - o **sięganie po substancje uzależniające (np. alkohol, narkotyki, dopalacze) 19**
   - o **uzależnienie od sieciinternet 15**
   - o **zaniedbanie wychowawcze ze strony rodziców 13**
   - o agresja i przemoc5
   - o demoralizacja2
   - o zaniedbania socjalne (np. niedożywienie) 0
   - o inne (jakie?) brak

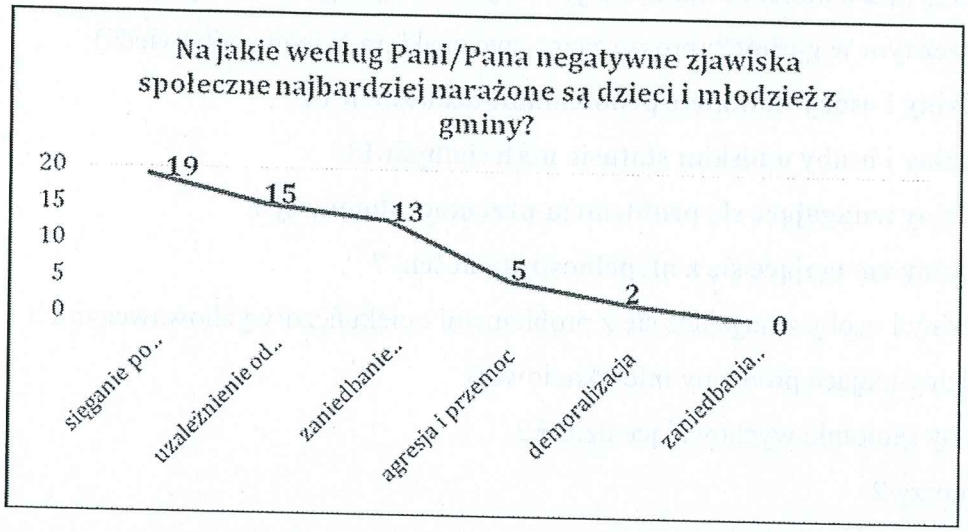

Na powyższe pytanie mieszkańcy wskazali sięganie po substancje uzależniające (np. alkohol, narkotyki, dopalacze), uzależnienie od sieci Internet oraz zaniedbanie wychowawcze ze strony rodziców.

Podsumowując, w kolejnych latach realizacji Gminnego Programu Wsparcia Rodziny należy zintensyfikować działania w zakresie szeroko rozumianego przeciwdziałania uzależnieniom, jak również wsparcia rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról opiekuńczo- wychowawczych.